

Sygn. akt V CZ 70/14

POSTANOWIENIE

Dnia 15 października 2014 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Antoni Górski (przewodniczący)

SSN Katarzyna Tyczka-Rote

SSA Barbara Trębska (sprawozdawca)

w sprawie z powództwa K. G. i W. G.

przeciwko J. B. i M. B.

o zobowiązanie do złożenia oświadczenia woli,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 15 października 2014 r.,

zażalenia pozwanego J. B. na postanowienie Sądu Apelacyjnego

z dnia 28 lutego 2014 r.,

oddala zażalenie.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 28 lutego 2014 r. Sąd Apelacyjny na podstawie art. 130² § 3 k.p.c. odrzucił apelację pozwanego J. B. wniesioną od wyroku Sądu Okręgowego w C. z dnia 31 października 2013 r. Sąd wskazał, że apelację wniósł zawodowy pełnomocnik (radca prawny), a powód co prawda był zwolniony od kosztów sądowych, jednak na podstawie art. 14 ust. 2 oraz art. 100 ust. 2 *in fine* ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych z dnia 28 lipca 2005 r., obowiązującej od 2 marca 2006 r. winien uiścić opłatę podstawową wynoszącą 30 zł. Wprawdzie przepisy te ustawą z dnia 14 grudnia 2006 r. o zmianie ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych zostały uchylone z dniem 10 marca 2007 r., jednak zgodnie z art. 2 tej ustawy, do spraw wszczętych przed dniem jej wejścia w życie, tj. przed 10 marca 2007 r., stosuje się przepisy dotychczasowe. Sprawa niniejsza została wszczęta dniu 21 kwietnia 2005 r., a więc co do opłaty od apelacji wniesionej przez pozwanego, zwolnionego od kosztów sądowych w całości, w dalszym ciągu mają zastosowanie powołane przepisy.

W zażaleniu na powyższe postanowienie pozwany J. B. wniósł o jego uchylenie. Kwestionując odrzucenie apelacji podniósł, że dopiero w dniu 2 kwietnia 2012 r. wniósł sprzeciw od wyroku zaocznego, a zatem ta data powinna stanowić podstawę do ustalenia obowiązujących przepisów w zakresie kosztów postępowania. Nadto wskazał, że w dacie wytoczenia powództwa przyjętej przez Sąd Apelacyjny, tj. 21 kwietnia 2005 r., obowiązywała ustawa o kosztach sądowych w sprawach cywilnych z 13 czerwca 1967 r., która nie regulowała opłaty podstawowej ani skutków nieuiszczenia opłaty stałej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Stanowisko skarżącego odnośnie do braku regulacji opłaty podstawowej w dacie wniesienia w sprawie niniejszej pozwu, tj. 21 kwietnia 2005 r. jest prawidłowe. Pomija on jednak unormowanie art. 149 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (t.j.: Dz. U. z 2010 r. Nr 90, poz. 594 z późn. zm.), zgodnie z którym w sprawach wszczętych przed dniem jej wejścia w życie stosuje się, do czasu zakończenia postępowania w danej instancji, dotychczasowe przepisy o kosztach sądowych. Chodzi o ustawę o kosztach sądowych z 1967 r., która faktycznie nie przewidywała obowiązku ponoszenia

opłaty podstawowej przez strony zwolnione od kosztów sądowych. Sprawa zakończyła się w pierwszej instancji wyrokiem z dnia 31 października 2013 r., utrzymującym w mocy wyrok zaoczny z 23 czerwca 2005 r. Nie oznacza to jednak, że przepisy ustawy z 1967 r. znajdą w tej sprawie zastosowanie. Jak wynika bowiem z art. 14 ust. 2 ustawy z 2005 r. w brzmieniu obowiązującym do dnia 10 marca 2007 r., opłatę podstawową pobiera się także od podlegających opłacie pism, m.in. od apelacji, wnoszonych przez stronę zwolnioną od kosztów sądowych, chyba że ustawa stanowi inaczej. Przepis ten został co prawda uchylony ustawą z dnia 14 grudnia 2006 r. o zmianie ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. z 2007 r. Nr 21, poz. 123; dalej - ustawa nowelizująca), jednakże według jej art. 2 do spraw wszczętych przed dniem jej wejścia w życie stosuje się przepisy dotychczasowe. „Wszczęcie sprawy” w rozumieniu art. 2 ustawy nowelizującej to złożenie wniosku inicjującego postępowanie sądowe (w niniejszej sprawie pozwu o zobowiązanie do złożenia oświadczenia woli), nie zaś środka odwoławczego, czy też sprzeciwu od wyroku zaocznego, jak to wywodzi w zażaleniu skarżący. Pod pojęciem „przepisów dotychczasowych” należy zaś rozumieć przepisy poprzednio obowiązujące, tj. przepisy ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych w brzmieniu sprzed wejścia w życie ustawy nowelizującej (por. postanowienia Sądu Najwyższego z 17 listopada 2009 r., III CZ 54/09, niepubl.; z 23 lutego 2011 r., V CZ 103/10, niepubl.). Wobec wszczęcia postępowania w niniejszej sprawie w dniu 21 kwietnia 2005 r. znajdował zatem zastosowanie art. 14 ust. 2 ustawy z 2005 r. w brzmieniu obowiązującym do dnia 10 marca 2007 r. Pozwany - zwolniony od kosztów sądowych w całości - zobowiązany był zatem do wniesienia opłaty podstawowej od apelacji. Problem ponoszenia określonej w art. 14 ust. 2 i art. 100 ust. 2 u.k.s.c. opłaty podstawowej od apelacji wniesionej po dniu 10 marca 2007 r. przez stronę zwolnioną od kosztów sądowych w całości został rozstrzygnięty w uchwale Sądu Najwyższego z dnia 27 czerwca 2008 r. (III CZP 48/08, OSNC 2009 nr 7-8 poz. 102), którą sąd w obecnym składzie podziela. W uzasadnieniu uchwały Sąd Najwyższy stwierdził, że art. 2 ustawy nowelizującej u.k.s.c. jest normą międzyczasową, opartą na zasadzie jednolitości postępowania. Zamieszczając ten przepis, ustawodawca wyraźnie odstąpił od reguły bezpośredniego działania nowej

ustawy procesowej. Naturalną konsekwencją oparcia normy intertemporalnej na zasadzie jednolitości postępowania jest konieczność stosowania przepisów wcześniej obowiązujących w sprawach toczących się po wejściu w życie nowej ustawy. Zatem ustawa z dnia 14 grudnia 2006 r. nowelizująca u.k.s.c. uchyliła obowiązek uiszczania opłaty podstawowej od pism wnoszonych przez osoby zwolnione od kosztów sądowych w całości tylko w sprawach wszczętych po dniu 10 marca 2007 r. Sprawa niniejsza została wszczęta przed tą datą, a zatem regulacja uchwalona ustawą nowelizującą nie ma w niej zastosowania.

W związku z tym, że pozwany był reprezentowany przez radcę prawnego, a opłata podstawowa określona w art. 14 ust. 3 u.k.s.c. jest opłatą w wysokości stałej w rozumieniu art. 130² § 3 k.p.c., zastosowanie znajdowała również sankcja uregulowana w tym przepisie (por. m. in uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 21 listopada 2006 r., III CZP 109/06, OSNC 2007, nr 7-8, poz. 105). Przepis ten wprawdzie został uchylony ustawą z dnia 5 grudnia 2008 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2008 r. Nr 234, poz. 1571), ale zgodnie z jej art. 8 ust. 1 przepisy tej ustawy stosuje się do postępowań wszczętych po dniu jej wejścia w życie, tj. po 1 lipca 2009 r. (z wyjątkami dotyczącymi międzynarodowego postępowania cywilnego), czyli również do niniejszego postępowania, jako wszczętego przed tą datą.

Powyższe wskazuje, iż odrzucenie apelacji przez Sąd Okręgowy na podstawie wskazanych w zaskarżonym postanowieniu przepisów było uzasadnione. Z tych też względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398¹⁴ w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c. oddalił zażalenie jako bezzasadne.